

КАПІТАЛІСТИЧНА ПРЕСА.

Зубожілі робітники й замореджовані фермери Канади мусять подбати про збудовання своєї преси. Вони мусять навчитися на досвіді, що тільки їхні власні часописи будуть боротися проти класового панування капіталістів.

Дуже багато ще робітників і фермерів кажуть: "Це мусять бути правда, бо ми читали про це в щоденних часописах". Вони все ще вірять, що "друковане слово мусять бути правдиве".

Але що говорять факти? Щоденні часописи є власністю і під контролем капіталістичної класи. Треба знати, що видавання великих щоденних часописів вимагає мільйонів доларів на будинки, машинерію, телеграфічні прив'язі, ісправних робітників і т. д. Тільки що недавно тому три щоденні часописи в Лондоні, в Англії, перепродали за п'ядесят мільйонів доларів. Це доказує, що щоденні часописи, це великі капіталістичні підприємства, які, як і всякі інші капіталістичні підприємства, є об'єктом спекуляції на біржі, на дивиденди для шероців.

Зиск понад все.

Всі працюючі повинні вже раз зрозуміти, що щоденні часописи не видаються в інтересах "народа і правди". Їх видають для того, щоб здобути дивиденди шероцям. Невже Сер Кліффорд видає "Вінніпег Фрі Прес" на хвалу боку і задля оборони правди? Невже сенатор Смітон Гвайт видає "Монтреал Газет" тому, щоб спасти "дорогий народ" від несправності діявола і пекального вогню? Кажучи піру правду, ці капіталісти видають газети часописи тому, що вони люблять дивиденди більше чим демократію.

Є ще поширені серед мільйонів робітників і бізнесів-фермерів другий помилковий погляд, що ніби то вони оплачують щоденні часописи своїми ніклями, які платять за кожне число того часопису. Це зовсім не так. Коли-б великі щоденні часописи не мали інших доходів крім того, що приходять з продажі часописів на вулиці, то вони перестали-б виходити до двадцяти-чотирьох годин. П'ять центів, що їх платять за один примірник щоденного часопису, не оплачує навіть самого паперу. Для того, щоб часопис приносив зиск, треба йому багато сторінок оголошень, а це означає, що становиться і напрямком того часопису диктує ті, що дають йому дорого оплачувані великі оголошення. Редактор такого часопису мусять точно притримуватися того, що йому каже менеджер.

Наємна, продажня преса.

Не дивно, отже, що капіталістична преса є знаменитим пропагандовою машиною, працюючою проти робітничої класи. Вона є власністю і під контролем капіталістичної класи, а через те видається її не тільки в інтересах шероців, але й задля оборони "святих прав приватної власності".

Нехай тільки робітники Нової Шкотії вийдуть на страйк в обороні їхнього мізерного заробітку — вся капіталістична преса негайно здійме галас скаженого обурення. Брудні й брехливі перегиби стануть розперізуватися при писанні вигадок на робітників; фронтові сторінки щоденних часописів відкриються великими й крикливими наголовоками і преса стане переконувати нас, що майже-рі в Новій Шкотії є бандо охайдушних злодіїв і більшовицьких лайдаків.

Це робиться під час кожного страйку. Капіталістична преса є завжди отверто по стороні капіталістичної класи і випускає всі свої брехні і неадекватні наголовоки і неадекватні страйкерів.

Капіталістична преса а війна.

Возмім, для прикладу, світову війну. Кожний щоденний часопис пошпирив її, як "війну за демократію", як "війну за покінчення з усіма війнами". Про Німців описували найстрашніші історії: їх називали "вандалами і вбивцями маленьких дітей", "небезпечною для цивілізації і демократії". З другого боку альянтістична преса як віршівих християн зі святими апостолів докрякувала їхніх голів. Преса плютократії доказала під час світової війни, що вона була величавою пропагандовою машиною для капіталістичної класи.

Наприклад "Монтреал Газет" отримала в 1918 році від канадського уряду \$103,314 в формі оголошень. Від 4. серпня до 31. груддя 1917 р. канадське урядово видало \$2,099,048 на щоденну пресу в цій країні — а відтак хвалилося, що вся преса, як одно тіло, працювала для великої війни!

В зв'язку з державною позицією, відомою як "Викторі Лан", урядом витратило на публікації, через "Кенедіен Асошіейтед Прес" \$208,166, з чого не менше як п'ять тисяч заплановано за самі редакційні статті. До цієї суми Сер Томас Гвайт (міністер фінансів в часі війни і директор Кенедіен Бенк оф Комерс) заявив:

"Оголошення до часописів було дано через Кенедіен Асошіейтед Прес. Не тільки оплачувані нами оголошення мали свою цінність, але й ДОБРА ВОЛЯ РЕДАКЦІЇ І СТАРАННЯ ПРЕСИ, ЦЬО БУЛО ПОНАД ВСЯКХ ЦІН".

Застановіть на хвилину над цим заявою, а певно зрозумієте потреби підтримання робітничої преси.

Брехня і ще раз брехня.

Цей часопис можна-б заповнити прикладами брехливих

вістей, поміщуваних в капіталістичній пресі. Кожної днини в тижні вживається щоденну пресу для очеркування і оббурювання робітничого й фермерського руху. Промови робітників і фермерських бесідників і факти перекручуються і поширюються очевидні брехні.

Вистарчіть на цей раз згадати один або два приклади. Пригадайте одну вигадку про "націоналізацію жінки" в Радянських Республіках, про що розширювалася вся капіталістична преса, великими буквами на фронтових сторінках. "Колонія виділено, що це чорна брехня, то спростовання помістили тільки деякі часописи в Нью Йорку і то на останніх сторінках.

Або пригадайте славну шахрайську підробку "листа Зіно-

вева", яка допомогла консервативній правительству Мендонада у Великій Британії. Про цей фальшивий лист довго писали щоденні часописи на фронтових сторінках і вивали його для упередження і отрошення робітничих умів.

Щоб більше не забирати місця в часописі, на закінчення скажу, що власне ці брехні, ця отруйна пропаганда капіталістичної преси доказує, що всі робітники й замореджовані фермери мусять кочче дбати про підтримання і розвиток своєї власної преси. Ми не можемо розраховувати на пресу пануючого ворога, мусимо з пожежтованими працівниками для своїх часописів і дбати, щоб вони стали сильною зброєю проти капіталістичної диктатури.

Г. М. Бартоломео.

НАША ПРЕСА — НАША ЗБРОЯ.

Коли глянемо здоровими очима на світ, то бачимо, що в нашій суспільній ладі найбільшу роль відіграє сильна й широко розповсюджувана капіталістична преса. Преса — це найсильніше знаряддя в руках пануючої класи! Потрібно війни — преса викличе її, потрібно устроїти погроми на радикальний робітничий рух — преса викличе його, треба, щоб якась капіталістична партія перебрала управу держави від другої капіталістичної партії, або т. зв. робітничої, то преса викличе вибори й постареться, що всі, або більшість громадян, що є членами робітничої класи, будуть голосувати за тією партією, яку підтримує сильніша і більше розповсюджувана капіталістична преса. Бо, коли редактор, журналіст, письменник-містець, що служить для капіталістичної преси, дивиться на світ через свої класові окуляри, то ті самі окуляри він "надає" і на публіку за допомогою своїх творів, і це дуже влучно висказав А. Богданов:

"Містечко певної класи дивиться на світ ніби сиріть поглядів окуляри". Звичайні класові способи думання, класові інтереси і змагання. Ті самі окуляри надає він і на публіку за допомогою своїх творів, — виходить і агітація зі своєю класовою культурою".

Редактори, журналісти, письменники-містці, що служать для робітничої класи та працюють в робітничих видавництвах дивляться на світ також через свої класові окуляри, але не через ті, через які дивляться капіталістичні містечка, а через окуляри, якими можна бачити та розбирати ріжні всесвітні події з робітничої точки погляду; через окуляри, що бачуть всі несправедливості поповновані над робітничою класою; через окуляри, що висвітлюють наші класові робітничі способи думання, що вказують нам, як оборонити

свої класові інтереси, як боротися з ворогом за свої права, за кращу долю на землі.

Тому редактор, журналіст, економіст, що працюють для добра поневоленої класи, всі справи розбирають з чисто пролетарської класової точки погляду і в той самий спосіб розяснюють їх працюючим. Бо робітничу класу може тоді тільки успішно боротися за свій визвіл, коли вона буде солідарна в поглядах на всі справи й події, коли вона буде одної думки і одним переконань.

І так, як на світі в суспільстві істнує дві собі ворожі класи, так само істнує в ньому дві собі ворожі преси: преса капіталістична на ріжних мовах, що обороняє інтереси пануючої класи і преса робітничая на ріжних мовах, що обороняє інтереси лише працюючої класи.

Капіталістична клася, маючи в своїх руках всі багатства світа, маючи в своїх руках державну контролю — політичну, економічну й моральну — має не лише величаві засоби для підтримання своєї преси, але має також й права та привілеї розповсюджувати свою пресу по всіх закутках капіталістичного світа, а яких то прав й привілеїв не має робітничая преса. Капіталістична клася купила собі унечих та заставила їх працювати в своїх інтересах, коли в той самий час робітничая клася має не багато ідейних одиниць, що не запродали себе за долари, а віддалися на службу міліоніювм робітничим масам. Решта робітничих редакторів, журналістів, письменників — це звичайні робітники, що не мали нагоди покінчити, хоч-би й звичайних нормальних шкіл — самоуки, які одержали своє знання вже в старшій віці при допомозі студійованя добрих книжок, журналів та зі свого щоденного життя, яке примушувало їх

боротися зі злиднями та вистукувати причини тих злиднів.

Отже наші робітничі видавництва терплять не лише матеріально, але також й морально.

Все-ж до цієї пори робітничая преса зробила значний поступ, вона пробрала собі дорогу в найтемніші закутки світа, вона розходиться в десятках мільйонів примірників, вона викриває всі витриги пануючої класи, вона висловлює думку мільйонів членів професійних спілок, членів боєвих політичних партій й капіталістична клася та її органи мусять прислухуватися до голосу робітничої преси, мусять з нею читатися. Переслідування робітничої преси пануючою класою, potwierджує той факт, що наша преса, хоч менша від капіталістичної преси — є сильнішою.

В часі громадянської війни в Росії й на Україні робітничая преса була могутнім знаряддям в руках робітничої класи. Що не можна було доконтинати канонами, то доконтинати пресою. Преса й нині є наймогутнішим знаряддям в руках працюючих С.Р.С.Р.

Наша преса — наша зброя!

Коли приглянемося добре до життя української працюючої еміграції в Канаді, то мусимо признати, що цей поступ, який зроблено на полі освіти за минулі кілька років, треба признати лише нашої української робітничої преси — "Українським Робітничим Вістям", "Робітничі" та книжками, які видавані в цих видавництвах. В нас також нема цих "докорих вчених": адвокатів, лікарів і інших, в нас самі звичайні робітники, але ми стоїмо на першому місці. Чим можемо похвалитися ми, тим не можуть похвалитися наші вороги з табору адвокатів і докторів.

В нас сильна організація, в нас освіта, чесність, висока товариська мораль, десетки кореспондентів, письменників, редакторів, журналістів, містців, які вищили зі звичайних робітників — синів солом'яної стріхи й все це треба завдячити нашої пресі, бо вона (преса) є творцем цієї чесноти, товариської моралі, всего того, чим можемо гордитися українське робітничество та фармерство на канадській землі.

Тому ми повинні докладати всіх старань, щоб нашу пресу зробили для нас більше популярною серед українських працюючих мас, щоб поширили її в найтемніші закутки нашої трудової еміграції, щоб придбати для неї тисячі нових читачів та працівників, щоб наша преса була дійсним дороговказом для нашої будуччини. Це можемо ми зробити лише тоді, коли будемо писати до нашої преси та висвітлювати в ній наше тяжке життя, наші добрі і злі сторони.

Синьоворолець.

СЛОВО ПРО РОБКОРІВ.

Що таке робкор? Вчися спостерігати!

Робкор — це скорочена назва робітничого кореспондента. Робітничая газета буде тільки тоді масовою й цікавою, як матиме багато робкорів в ріжних місцевостях країни, що писатимуть до своєї газети про всі події близько себе, так про організації, політичні, як і культурні. Газета без робкорів буває сухою й мертвою.

Як можна стати робкором?

Коли ти свідомий робітник, то постави собі самий стати постійним робкором своєї газети. Інформуй робітничу пресу про всі події в своїй місцевості. Пиши коротко, виразно, правдиво, без лайок. Подавай все свою правдиву адресу, щоб редакция знала, хто пише.

Без незрозумілих слів.

Виминнай в кореспонденціях (дописках) незрозумілі тоби слова. Вживай таких слів, якими говориш кожного дня з товаришами і які доступні для широких мас. Ніколи не починай допис "за далеко", хоч-би так: "так ось що хотів і сказати... Розуміється, може бути, це не цілком так, але все таки..." і т. д. Вери бика за роги! Виминнай довгі вступи! Приступай відразу до теми, бо газета не має багато місця, а робкорів є більше, як ти. Пиши тільки про такі справи, з якими ти добре ознайомений. Не пиши нічого догадуючись. Не пиши надто довгих кореспонденцій.

Наголовок — гарна річ. І нікому не треба думати, що в редакції придумують наголовок. Придумай його самий, бо це потрібно для тебе самого.

Ось ти порішив про щось написати. Тепер придумай наголовок. Він буде твоїм дороговказом в писанню.

Перевір свою роботу.

Коли скінчиш писати, то не забудь перевірити написане. Перечитай допис кілька разів. Чи все зрозуміло? Чи не потрібно додати? Чи не треба де-що викреслити? Зберігай завжди дві умови газетної мови: Ясність і докладність.

І. Віктор.

РАННЯ "МОЛИТВА" ПРОЛЕТАРЯ.

Гей, вставай дружино, бо вже пізний ранок... Годинник давненько вже передзвонив: Розпалюй у печі, та готуй сніданок, Щоб я до роботи знов не запізнив. Бо вчора спізнився лиш одну хвилину — А "бас" пів години зате обірвав... Каже: "За недобальство маеш що покуту, — Щоб на обовязок ти все пам'ятав".

"Дитина заслабла" — сказав я неміло. — Наче звір на мене подивився "бас": "Хай десять заслабне, це не моє діло, До роботи мусиш все прийти на час! А коли не хочеш — в нас коротка справа, Гони звідси зараз до ліхоті мамині... Я лиш кивну пальцем, не скажу й пів слова, І сотку свіжих маю-зараз эпоза бубам". Та лагодь вже разом і поуденко тоже, Лиш не дай, як вчора, той ковбаси, Бо пани великі й "просвічені" дуже, Занохають й крутять носами, як пси. "Ой, голова болить, мов тріснути хоче... Я вся, як побита, ціду ніч не спала, Дитина в горячі все кричить і плаче, — Цілісінку нічку із рук не спускала. Я забула ввечер тоби ще сказати, Що до нас учера приходив агент... Сварився й грозив, що вижене з хати, Як не заплачемо до тижня за рент. І крамар був тоже... Грошей впоминаєсь... Дров й вугля не доше — на два тижні стане... А зима морозна тягнесь, продовжаєсь... Ох, життя-ж-ти наше злиденне, погане".

С. За-май.

Я. К. ОКУНЬЕВ. 2)

ЗОЛОТА ПЕТЛЯ

Фантастичне оповідання.
Переклав М. ІРЧАН.

І.

— Пан президент?

— Професор Гревс?

— Я протестую...

— Професор, діло йде про благо держави.

— Пане президент, мені нема ніякого діла до блага держави.

— Як?

— Суха протість президента перемінлася в знак питання. Золота лопаточка-борідка заскакала в обуренню:

— Ви розумієте, професор?... Благо держави! — тонкий палець президента, як-би вертів повітря над його лисою головою, охваченою лущистою підковою срібною сциндію.

— Я ніколи і ніпередим не скриваю своїх переконань — твердо заявив професор. — Я принциповий ворог істнуючої політичної і соціальної системи. Я не шаную, а ненавиджу той порядок, на чолі якого ви стоїте...

— Президент в страху закрав очі і відскочив від секретаря:

— Ви більшовик?

— Формально — ні, але ідейно — так, — коротко відрізав професор.

Президент стояв з замкненими очима, вражений і пригноблений заявою професора. В думці він бачив: професор повідомить про своє дивачне відкриття більшовиків. СРСР стане наймогутнішою державою в світі. Розвалиться банки, собори, розповзнуться армії, загине флот, релігія, сім'я і по цілому світі, як гриби по дощі, виростуть ради... Президент відчував мотуз на своїй тонкій шиї. Президент душівся...

Золото! Золото! Найбільша сила на цій земській кулі. Влада, армія, флот, закон — стоять на золотих ніжках. Золото командує арміями, диктує закони, проповідує в церквах.

— Ви маєте намір передати свій винахід Комінтернові? Ми не допустимо! Ви швидше сядете на електричне крісло, як...

На ніжному обличчі професора мигнула дивна посмішка.

— Я не боюся вас, — тихо почав професор. — І не в страху, а з переконання і певності, що ваша система трісне від золотого повнокров'я, рипів я віддати вам монополію на мій винахід. Я не призначений ховати своїх думок: працював й над цим відкриттям п'ятнадцять літ для того, аби, добившись успіху, зробити смертельне щеплення вашому устроєві золотому отруєно, пане президенте.

— Ха-ха-ха! Генії бувають в практичному житті круглими ідіотами. Професор Сідней Гревс — ідіот! Щепіть, містер, щепіть нам вашу отрую! Ха-ха-ха!

Чорні очі президента бризкали сміхом. Ціла його суха постать холоталась від сміху. Але раптово він спам'ятався. Розуміється, той Сід-

ней Гревс — хитра шельма! Він виголодів комуністичну бесіду з персадою тому, аби більше підтягнути для себе. Ну, що-ж, це само собою зрозуміле, тим більше, що... ха-ха-ха! Та-ж він буде самий робити золото за свої послуги!

— Ваші умови? — спитав президент.

— Мені нічого не треба, Ні одного цента.

— Може вам потрібні які-будь державні повноваження, влада?

— Ні-чо-го. Мені найбільше потрібний марганець.

— Марганець?

— Так, неперервне, певне доставлявання марганця. Тисячами, сотнями тисяч тон. Інші хемічні продукти я матиму під рукою, але марганець, пане президент!

— О, марганець! — крикнув в тон професорові президент. — Ми забезпечимо вам марганець. Але, може ви любите крім марганця теж і славу, пошану?

— Ні в якому разі! — живо закричав професор. — Цілком навпаки. Завтра-ж у всіх газетах повинно бути надруковано, що чутки про мое відкриття — це видумка. В найбільшій і найвпливовій газеті повинен бути видрукований фейлетон, що висміватиме мене, як дивака і вар'ята. — І ще: десять відомих вчених ЗДПА повинні підписати під протоколом, який ніби-то на підставі наукових дослідів цілковито опроркнув-би мое відкриття. Десять найбільш авторитетних вчених!

Мало вловивши зневажлива іронія прозвучала в тих останніх словах Сідней Гревса.

— Вони зроблять це, — переконано сказав президент.

Друга розмова мала місце другого ранку, 15. вересня біля вілли професора Сідней Гревса. Невловимий Едвард Горн, комуніст, якого переслідували поліцейські шпіони, як вовка, але який несподівано появлявся в ріжних кінцях федерації і хвилював та розпалював скрізь робітників, — в 10-й годині ранком явився в парк, що окружав віллу професора. Через місіс Гревс, що виходила, як звичайно, на ранню прогулку, передав він професорові коротеньку записку, надрапану олівцем на сторінці з нотатки:

"Друже Сідней! Я чекаю тебе в парку біля альтанки в важній справі."

Е. Горн".

Вони були приятелями з університету. Обайшли ріжними дорогами. Сідней Гревс замкнувся в лабораторії зараз по скіченню університету, а Едварда Горна часто замикали насильно в тюрму. Шрам в виді хреста через цілу праву шкуру, від чола до підборідка, був бойовим знаком, випеченим на білому, виголоженому обличчю Горна розпеченим до червоноти залізом. Зробили це недавно члени організації Ку-Клукс-Клена, як захватили Горна в полон.

В парку велась розмова між професором Гревсом і його товаришом-комуністом Горном.

— Ти повинен відкрити моє свою таємницю і працювати для революції, Сідней.

— Я буду працювати для революції, Едвард, але іншими способами, як ти думаєш. Я відкрию свою таємницю урядові.

(Далі буде.)

ЧИ ВИ ВЖЕ МАСТЕ найновішу книжку відомого пролетарського письменника М. ІРЧАНА

КАРПАТСЬКА НІЧ

що недавно вийшла з друку? Якщо немає її ви самі, або ваші знайомі, то поспішайте купити, а будете мати корисну книжку в хаті. Не тратьте вона вартості навіть тоді, як ви перечитаете її. Це довша повість з воєнних часів в Галичині і з життя робітництва в Америці. Коли читаете, то не можете так довго відірватися від книжки, лопи не перечитаете до кішка.

Письменник М. Ірчан сам перелив війну і вірно описує всі її страшний події в старому краю. Читачи "Карпатської Ніч" в рідночасно багато вчитесь і то в найбільш приступній спосіб, бо ціла книжка написана незвичайно зрозумілою мовою. Надрукована вона на найкращому папері, окладнина з артистичним малюнком в двох кольорах.

КУПІТЬ А НІКОЛИ НЕ ПОЖАЛІЙТЕ! РОЗПОВСЮДЮЮТЬ СЕБІ КРИЖКУ.

Виснаються книжки за попереднім надісланням грошей. ЦІНА 50 ЦЕНТІВ ЗА КНИЖКУ.

Замовлення з гривами посиляти на таку адресу:

Ukrainian Labor News
Cor. Pritchard & McGregor
Winnipeg, Man.